

Z zaupanjem v bodočnost!

Največji prosvetitelj, buditelj in voditelj slovenskega ljudstva, škof Anton Martin Slomšek je izjavil: »Slovenci nočemo nobene vojne in prepira ne iščemo, ampak le svoje pravice.« S temi besedami je škof Slomšek izpovedal miloljubnost našega ljudstva, ki noče vojne niti ne išče prepirov, hkrati pa tudi njegovo odločno voljo zahtevati in braniti svoje pravice. In prav z obrambo teh pravic kaže naš narod svojo nezlomljivo življenjsko silo.

Z navedenimi besedami je škof Slomšek označil dušo ne samo našega naroda, marveč tudi bratskega nam hrvatskega in srbskega naroda. Jugoslovani nismo stegovali svojih rok po tujem, nismo vodili osvajaških vojn. Vedno pa smo branili to, kar je naše. Rodna zemlja nam je zmiraj bila sveta. Za njeno obrambo je tekla jugoslovanska kri v potokih. Stoletja smo bili zaposleni s to obrambo. Jugoslovanski narodi so živeli v stiski in bedi ter niso mogli z istim korakom napredovati z drugimi narodi, ki so bogateji v premoženju in rasli v kulturi. Stoletja smo za njihovo varnost stali na braniku.

Kdor se hrabro in vztrajno bori za svoje, je tudi vreden, da to ohrani. Z zgodovinsko borbo za svojo zemljo smo si zaslužili, da na njej živimo in gospodarimo. Zaslužili smo si tudi svojo politično neodvisnost in lastno državnost, ker smo si jo priborili v težkih dolgotrajnih borbah. Knez-namestnik Pavle je v svojem lepem, bodrilnem govoru na praznik našega narodnega zedinjenja to zgodovinsko dejstvo krepko poudaril, rekoč: »Naša država ni ustvarjena za zeleno mizo. Naša država je sad brezmejnih žrtev in naporov celih rodov. Njeni temelji počivajo na kosteh najboljših sinov, ki so s svojo krvjo kupili pravico do življenja, svobode in neodvisnosti. Celi rodovi

od očeta do sina so nosili luč narodne svobode, dokler ni bila uresničena ta velika narodna zamisel.«

Luč narodne svobode nam tudi v sedanjih težkih in nevarnih časih razsvetljuje pot, po kateri moramo hoditi. Nepremakljiv je naš cilj: ohranitev naše države, njene svobode, neodvisnosti in njenih nedotakljivih meja. To je najvišji cilj vseh nas, naj se imenujemo Slovenci ali Hrvati ali Srbi. V tem oziru ni med nami nobene razlike. More biti med nami različno gledanje na razna gospodarska, politična in kulturna vprašanja. V enem in glavnem pa smo vsi edini, in to je: narodni obstoj in razvoj Hrvatov, Srbov in Slovencev je najboljši in morda edino zasiguran v naši skupni močni jugoslovanski državi.

Ta edinost duha, ki je v dejanstvu edinost ljubezni do naše države in do kraljevske hiše, ki ji vlada, je najtrdnješa osnova naše države. Država, ki je bila ustanovljena z mečem osvajačalca in ki je utemeljena na sili, je močna samo po zunanjem videzu. Na njenem temelju gloda črv ljudskega nezadovoljstva, zagrenjenosti in mržnje, ki rije naprej, dokler ne razrije vse podlage. Zgodovina spričuje, da to, kar je bilo ustvarjeno s silo, ni trajno. »Svaka sila do vremena«, pravijo naši bratje na jugu. Sila se skrha, meč, preveč rabljen, postane top. Kar pa je ustvaril bratski sporazum, in nad čimer čuva ljubezen, to ima trajnost, ker ljubezen vse premore in vse pretrpi.

In danes je dovolj prilike in tudi dovolj potrebe za potrpežljivost. Obvarovani smo radi modrosti in vztrajnosti tistih, ki so na čelu naše države, vojnega požara, ki besni po svetu. Trdno se nadejamo, da bomo tudi v bodoče ostali izven krvave vojne. Toda šiba vojne, ki tako strahovito tepe druge države,

prizadeva tudi nam velike težave, ki izvirajo iz zunanjih dogodkov. Ker surovine, potrebne za izdelavo blaga raznih vrst, pojemajo po količini, rastejo pa po ceni, se tudi izdelki dnevno podražujejo. Povsod se cene in dr. tve dvigajo, plače in dohodki pa ne rastejo v sorazmerju. Treba je torej se povsod omejevati ter zadovoljiti s tem, kar je nujno potrebno. Potrebna je velika mera samopremagovanja in potrpežljivosti. Pogled na države, ki so postale pozorišče ali žrtve vojne, kjer vlada veliko pomanjkanje in preti pošast splošnega stradeža, nam potrpljenje olajšuje. Ljudstvo se tega v polni meri zaveda ter prenaša, tako ga je pohvalil knez-namestnik v svojem govoru, mirno in dostojanstveno vse neizogibne žrtve.

Pripravljenost za žrtve, ki jo kažejo vsi — eni v zvesti službi domovini in njeni vojaški obrambi, drugi z neumornim produktivnim delom v raznih poklicih — vpliva tudi pomirjevalno na duhove. Tisti nemir, ki je vladal v mnogih krajih pred letom in pol letom, je povsem izginil. Poraslo je zaupanje v državo, v njeno notranjo silo in zunanjo moč. Ojačila se je med ljudstvom narodna zavest, ki ga ohrabruje v resnih, naglo se menjajočih trenutkih sedanjosti. »To nam vliva vero,« tako je iz globine svojega prepričanja in zaupanja izpovedal knez Pavle v navedenem govoru, »da bo naša država srečno prebrodila vse težave, s katerimi se mora boriti, in da bo obvarovana pustošenja vojne in njenih še hujših posledic. Življenjska sila našega ljudstva, ki se sedaj kaže, nam daje nove dokaze, da moremo z zaupanjem gledati v svojo bodočnost. To državo varujejo rodovi, ki so vredni svojih velikih prednikov. Zaradi tega se moremo mirno posvetiti svojemu vsakdanjemu delu, zavedajoč se svoje moči in svoje pravice.«

Pišimo kronike kmečkih domov!

Zima oživlja družinsko skupnost

V jeseni, ko listje zamre in pade na tla, se med sivino vej belijo naši domovi. Po večini niso bahate naše kmečke hiše. Skromno stoje med sadnim drevjem, blizu njih vrt in hlev.

Pomlad, poletje in jesen družijo kmečko družino predvsem s poljem, vinogradom, travnikom in gozdom. Le večeri, ko se v hladu upladne delovna napetost mišic, sprejmejo člani kmečke družine medse bele stene hiše do prvega znaka življenja novega dne. Ko vatane zarja, vzame zopet zemlja medse delovne roke številne kmečke družine.

Pozna jesen z mrzlimi sapami in prvo belino snega priklene družino čvrsteje na dom. Življenje se strne v kmečki hiši. Peč, ki je bila od pomladi zapuščena, se s svojo toploto priljublja vsem. Med stene, ki jih krasi podobne svetnikov, se je z nastopom mraza naselilo novo življenje.

Kmečka družina preživlja zopet svoje skupne večere. Doživetja, ki od pomladi do jeseni zaradi telesnih naporov niso dospela do površja, se sedaj spuščajo iz svoje pridržanosti v besede in razmišljanja, ki segajo do vsakega družinskega člana. V hišo prihajajo tudi sosede, da povedo svoje misli in ohranijo vezi dobrega sosedstva.

Kako je bilo včasih...

Zimski dnevi, zlasti zimski večeri, so pred desetletji bili pravo središče pristnega ljudskega kulturnega življenja. Ko je bila knjiga še redkejša, časopis malo poznan, so zimski večeri ustvarjali večjo pestrost duševnega življenja. Domišljija, ki je poleti radi trdih naporov in žuljev ter skrbi pred naravnimi ujmanji mirovala, je ob brleči luči in pozornosti zbranih ustvarjala pravljice, pripovedke, dogodke in rešitve iz obilic zlobe. Babica in

dedek, ki sta bila doslej ob strani, sta stopila tu v ospredje.

Družina je zaživela v skupnih čustvih strahu, pričakovanja, presenečenj in skrivnosti. Može in fantje niso štediti s pripovedovanjem o doživljajih po svetu ali v vojni. Malenkostni dogodki so tu dobivali čudovita obeležja, kjer je domač udeleženec vedno junaško odrezal. In kako so potem strmeli vsi, zlasti pa otroci, v očeta ali strica, ki je doživel smrtno nevarnost, videl strahove, bil preganjan, da je iz tega čudenja kar živo dihala njih želja po velikih doživetjih v širnem svetu.

Tako s v obnavljanju preteklosti rasle klice za bodoča dejanja in dela doraščajočega rodu. V skupni molitvi pred odhodom k počitku pa je tajno vsaka duša iskala hotenja in moči ob božji pomoči za doseg svojih ciljev.

Kronika kmečkega doma ohranja spomine in povezanost kmečke družine

Naši kmečki domovi naj napredujejo v svojem lastnem, iz njih samih izvirajočem kulturnem delu in življenju.

Med kmečko pečjo in kotom z Bogom se je na mizi udomačila knjiga ob časopisu. Oba poročata o življenju med nebotičniki, vojaki, politiki, delavci, kmeti in reveži. Ne več beseda babice in deda ali pripovedovanje očeta, ampak duh časopisa in knjige krešeta misli zbrani družini. Njih misli zopet plavajo po svetu in zvaobljajo tega in onega iz miru domačega krova.

Oživljajmo in čuvajmo lepo preteklost naših domov! Dogodki iz preteklosti naj se z besedami deda in babice ohranjajo v pisani družinski kroniki. Zanimivi dogodki iz življenja prednikov ne smejo splahneti v pozabljenju. Zapišimo jih čim točneje z opisom vse tedanje družine, da bodo v časten spomin še poznim rodovom.

Napišimo si svoje družinske kronike! Na častnem mestu doma naj se čuva potem ta svetinja vsake kmečke družine.

Zimski večeri, ko diha vsa družina z enotnim duhovnim dihom, so najprimernejši za obujanje in zapisovanje preteklosti kmečkega doma. Spoznali bomo ob tem, da so naši predniki mnogo doživeli, mnogo storili, da smo lahko upravičeno ponosni na naš rod in dom. Podatke o preteklosti družine bomo lahko dobili tudi v župnišču. — Ne pozabimo pri tem opisati življenjske poti onih, ki so dom zapustili, živeli v velikem svetu tujine in se še vedno vračali vsaj za kratek čas na dom, da zadoste svojim hrepenenjem in ljubezni do rodne hiše, da se v njej zopet okrepe za nadaljnje delo v tujini. Opišite jih in ko se vrnejo, bodo tudi oni s spoštovanjem obračali liste družinske kronike.

Ko bodo potekali božični dnevi, pa opišimo v kroniki še potek letošnjega leta! Zapišite, ki smo jih med letom dali v koledar, in skupnost vse družine bodo olajšali to delo še tako pisanja nevarjeni roki. Če hočemo kroniko doma res temeljito spisati, se o tem pomenimo še z domačim učiteljem ali dušnim pastirjem. V kroniki opišimo važna doživetja družine (rojstva, poroke, smrti, odhode v tujino, važne obiske, nesreče, bolezni, uspehe in neuspehe posameznih članov družine), zanimive krajevne dogodke (proščenje, birna itd.), potek kmečkih del (letina, vremenske prilike), gospodarske razmere (cene, nakupi, prodaje) in vse ostalo, o čemer mislimo, da je vredno, da se ohrani pred pozabljenjem.

Storimo vse, da se bodo ponašali naši domovi tudi s svojo zgodovino, s svojo doma pisano knjigo, ki naj po svojih dogodkih in opisih učvrsti vse vezi družinskih članov do roda in doma. Potem jim bo delo in skrb za lep in urejen dom častna in zavestna naloga.